

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, Προτρεπτικός [Πρός Θεμίωνα], αποσπ. 8

Τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὸν βίον ἡμῖν, οἷον τὸ σῶμα καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, καθάπερ ὄργανά τινα ὑπόκειται, τούτων δ' ἐπικίνδυνός ἐστιν ἡ χρῆσις, καὶ πλέον θάτερον ἀπεργάζεται τοῖς μὴ δεόντως αὐτοῖς χρωμένοις. Δεῖ τοίνυν ὀρέγεσθαι τῆς ἐπιστήμης κτᾶσθαι τε αὐτὴν καὶ χρῆσθαι αὐτῇ προσηκόντως, δι' ἧς πάντα ταῦτα εὖ θησόμεθα. Φιλοσοφητέον ἄρα ἡμῖν, εἰ μέλλομεν ὀρθῶς πολιτεύσεσθαι καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον διάξειν ὠφελίμως.

Ἐπίκουρος, Ἐπιστολὴ πρὸς Μενοικέαν, 122

Μήτε νέος τις ὦν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν· οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδεὶς ἐστὶν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὁμοίός ἐστιν τῷ λέγοντι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μήπω παρεῖναι τὴν ὥραν ἢ μηκέτι εἶναι. Ὡστε φιλοσοφητέον καὶ νέω καὶ γέροντι, τῷ μὲν ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων, τῷ δὲ ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιός ἦ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς πάντα ἔχομεν, ἀπούσης δὲ πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση και τα δύο αρχαία διδαγμένα κείμενα (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις των αρχαίων διδαγμένων κειμένων που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ὅσα διαθέτουμε για τη ζωή μας, ὅπως π.χ. τὸ σῶμα μας, ἐνέχουν κινδύνους γι'αυτὴν, ἀν δὲν χρησιμοποιοῦνται ὀρθά.
2. Ἡ ἐνασχόληση με τὴ φιλοσοφία θὰ μας βοηθήσει μόνο στη δημόσια ζωή.
3. Για κανέναν ἄνθρωπο δὲν εἶναι πολὺ ἀργά νὰ φροντίσει για τὴν υγεία τῆς ψυχῆς του μέσω τῆς φιλοσοφίας.
4. Πρέπει νὰ φιλοσοφεί κυρίως ὁ νέος ἄνθρωπος.
5. Ὅταν λείπει ἡ εὐδαιμονία, κάνουμε τὰ πάντα για νὰ τὴν κατακτήσουμε.

Μονάδες 10

B1. Ο Αριστοτέλης και ο Επίκουρος στα παραπάνω αρχαία διδαγμένα κείμενα χρησιμοποιούν το ρηματικό επίθετο *φιλοσοφητέον*. Για ποιους λόγους το χρησιμοποιεί ο καθένας και γιατί κατά τη γνώμη τους είναι χρήσιμη η φιλοσοφία;

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κωνσταντίνος Καβάφης, Ένας γέρος

Σε ηλικία περίπου 31 ετών ο Καβάφης συνθέτει την πρώτη γραφή του ποιήματος «Ένας γέρος» (Οκτώβριος 1894), βασιζόμενος κυρίως σε εικασίες σχετικά με το πώς μπορεί να αισθάνεται ένας ηλικιωμένος ή πώς πιθανώς θα αισθάνεται ο ίδιος, όταν φτάσει στην ηλικία του γήρατος.

Στου καφενείου του βοερού το μέσα μέρος

σκυμένος στο τραπέζι κάθεται ένας γέρος·

με μίαν εφημερίδα εμπρός του, χωρίς συντροφιά.

Και μες των άθλιων γηρατειών την καταφρόνια

σκέπτεται πόσο λίγο χάρηκε τα χρόνια

5

που είχε και δύναμι, και λόγο, κ' εμορφιά.

Ξέρει που γέρασε πολύ· το νοιώθει, το κυττάζει.

Κ' εν τούτοις ο καιρός που ήταν νέος μοιάζει

σαν χθες. Τι διάστημα μικρό, τι διάστημα μικρό.

Και συλλογιέται η Φρόνησις πως τον εγέλα·

10

και πως την εμπιστεύονταν πάντα — τι τρέλλα! —

την ψεύτρα που έλεγε· «Αύριο. Έχεις πολύν καιρό.»

Θυμάται ορμές που βάσταγε· και πόση

χαρά θυσίαζε. Την άμυαλή του γνώσι

.... Μα απ' το πολύ να σκέπτεται και να θυμάται

ο γέρος εξαλίσθηκε. Κι αποκοιμάται

στού καφενείου ακουμπισμένος το τραπέζι.

Πώς συνδέεται η φιλοσοφική αναζήτηση με τη γεροντική ηλικία του ανθρώπου στην Έπιστολήν πρὸς Μενοικέαν του Επίκουρου και πώς στο παραπάνω ποίημα του Κ. Καβάφη;

Να συγκρίνετε τις δύο απόψεις.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Η θρησκεία αποτέλεσε το πρόσχημα πίσω από το οποίο κρύβονταν οι πολιτικοί λόγοι της δίωξης του Σωκράτη.
2. Η Ακαδημία του Πλάτωνα ήταν σημείο συνάντησης σημαντικών λογίων της εποχής.
3. Ο Πλάτων έδωσε κι ένα δεύτερο παρατσούκλι στον Αριστοτέλη· τον είπε «ακροατή», γιατί ο Αριστοτέλης άκουγε προσεκτικά όλα τα μαθήματα.
4. Ο Αριστοτέλης απέφευγε να ασκεί κριτική στους συναδέλφους του στην Ακαδημία.
5. Ο Αριστοτέλης πίστευε ότι οι άνθρωποι μπορούν να εξασφαλίσουν την ευδαιμονία τους μόνο με την κατάκτηση της αρετής.

Μονάδες 10

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
1. <i>έστιν</i>	α. προέλευση
2. <i>λέγων</i>	β. έλεγχος
3. <i>παρρηληλυθέναι</i>	γ. ουσία
4. <i>έχομεν</i>	δ. παραλογισμός
5. <i>πράττομεν</i>	ε. σχήμα
	ζ. διαπραγμάτευση

	η. πρατήριο
--	-------------

Μονάδες 10